

MỘT SỐ CÂU ĐỐI CHÙA Ở HÀ NỘI

Tác giả: **Văn Hậu - Hội Văn nghệ dân gian Hà Nội**

Hà Nội có kho tàng di sản phi vật thể quý giá trong lễ hội, truyền thuyết, cổ tích, ca dao, phong tục tập quán. Trong số đó, có câu đối ở chùa, nơi vườn cảnh Tam quan tháp mộ, nhà Tam bảo, nhà Mẫu... Nếu coi Thơ Đường (Trung Hoa) Thơ Lý, Trần (Việt Nam) là bông hoa thì câu đối là hương thơm tỏa ra từ vườn hoa văn hóa.

Chùa Trấn Quốc, xưa là chùa Khai quốc, nơi bà Ý Lan đến mở pháp hội năm 1096, có câu đối:

*- Trãi bao phen gió Á mưa Âu, trơ đá vững đồng, chót vót cột trời chùa Trấn Quốc
Riêng một thú hoa đàm đước tuệ, sáng chuông chiều trống, thênh thang cửa Phật cảnh Tây
Hồ.*

Nơi đây ngày 24 tháng 03 năm 1959 (16/02/Kỷ Hợi) Tổng thống Ấn Độ Parasat tặng Bác Hồ cây Bồ Đề, trồng ở vườn chùa Trấn Quốc.

Chùa Trấn Quốc, Hà Nội. Ảnh: St

Câu đối:

- *Phật Hoàng Điều Ngự, xây dựng cực lạc giữa trời Nam
Ti Ni Đa Lưu Chi quảng bá Thiên Tông trên đất Việt!
Chùa Quán Sứ (Quận Hoàn Kiếm)*
- *Nghĩa lớn báo thù Tô Lịch chảy xuôi dòng nước biếc
Mưu thần kỳ diệu Sài Sơn lưu mãi đá rêu xanh
Chùa Láng (Quận Đống Đa)*
- *Vua Lý ngự giá về chùa, bút xưa từng ghi chép*

*Thợ Bắc Nam xây dựng lên, đến nay tô đẹp trùng tu.
Chùa Thánh Chúa (Quận Cầu Giấy).*

*- Sông suối đổ về, tám cõi mở mang mây bay tỏa
Bảo Sơn châu phục, Tháp đài sáng chiếu gió thông reo.
Chùa Vạn Phúc (quận Ba Đình).*

*- Cửa động không dự trầu, núi sông lưu từng vật
Trong xanh hóa Phật Thánh, cõi trời gió mây bay
Chùa Bộc (Quận Đống Đa)*

Xin dẫn vài câu đối:

Ở vùng ngoại thành Hà Nội xứ giáp Kinh Bắc có chùa Keo thờ Phật Man Nương (năm 215), xứ Sơn Nam có chùa thờ Phật Quan Âm Diệu Thiện. Xứ Đoài có chùa thờ Từ Đạo Hạnh cùng Nguyễn Minh Không (1066-1141) và Giác Hải (1023-1138).

Chùa thờ Thiền Sư thời Trần Nguyễn Bình An, chùa thờ thiền sư Lý Thâm, Hồ Thuận Nương, cô ruột của Hồ Quý Ly. Anh hùng áo vải Tây Sơn Nguyễn Huệ (1786-1792) có tượng ở chùa.

Xin dẫn câu đối:

*- Tọa hóa khéo đặt bày, ở đây nhũ đá thông reo
Thắng cảnh mãi truyền Sử Việt.
Dân gian làng ngưỡng mộ, đá núi Hinh Hồng hương tỏa
Kỳ quan cao thấp áng thơ xưa
Chùa Bảo Đài (Hương Sơn) huyện Mỹ Đức.*

*- Chùa Báo Ân Kinh Bắc thờ Trời Phật Thánh
Lưu tiếng ngàn xưa cổ kính.
Danh Giao Châu đất Phật có Vua Chúa Thần
Hội tụ lan tỏa mây xanh.
Chùa Keo huyện Gia Lâm.*

*- Là Tiên là Phật là Quốc Vương
Sống thác ba đài càn tích lạ
Có Hồ có Động có Chợ Trời
Nước non đẹp mãi dải kỳ quan
Chùa Thầy (Huyện Quốc Oai).*

*- Bắc Quốc Chí kim kinh sấm sét
Nam Phương tự cổ vẫn mây lành
Chùa Trăm Gian (huyện Chương Mỹ)*

*- Giúp nước tu hành, tám đài dâng vua Triều Lý
Đắc đạo hóa Phật, ngàn năm đất rạng đài sen
Chùa Bảo Tháp (Huyện Thanh Trì)...*

Dân ta có câu “Đất Vua chùa làng phong cảnh Bụt”. Có thể người dân chưa hiểu sâu giáo lý, biết tường tận về triết lý đạo Phật như các luận điểm về “Tứ Diệu Đế”, “Bát “Chính Đạo”, tiến trình của “Giới, Định, Tuệ”...nhưng là người dân Việt ai ai cũng biết Phật Thích ca là ông Bụt cứu nhân độ thế, sống ở đời mỗi người làm việc thiện, cứu người là phúc đấng hà sa.

Văn hóa Việt “hóa Phật hơn Phật hóa” khi coi MAN NƯƠNG, Ý LAN, DIỆU THIÊN là Bồ Tát, là PHẬT MẪU. Xin kết thúc bài bằng câu đối của cố Hòa thượng đức Pháp chủ GHPGVN Thích Đức Nhuận:

*- Tâm Phật cũng là Tâm chúng sinh, chỉ khác sáng suốt - vận dụng
Truyền bá giáo pháp không tách thế gian, nhớ điều sắc sắc - không không.*

Tác giả: **Văn Hậu - Hội Văn nghệ dân gian Hà Nội**

***

THAM KHẢO

1. Bút tích HT Kim Cương Tử 1970
2. Chùa Hà Nội NXB VH TT 1997
3. Di tích Hồ Tây Sở VH TT HT 1999
4. Văn hóa Việt GS Vũ Ngọc Khánh N.VH TT 2004
5. Hà Nội Văn Vật NXB VH TT 2009
6. Hội làng Thăng Long Hà Nội. PGS Lê Trung Vũ-NXB TN 2011
7. Câu đối chữ Hán (Thanh Hóa) VHPG 2022
8. Câu đối đền, đình, chùa...WIKIQVOTE
9. Hội chùa Thăng Long Hà Nội - NCPH 2022